

ЗАПОБІГАННЯ ВЧИНЕННЯ ЗАСУДЖЕНИМИ В МІСЦЯХ НЕСВОБОДИ ДЕРЖАВНОЇ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ НОВОГО ЗЛОЧИНУ

Богатирьов Андрій Іванович

доктор юридичних наук,

Прокурор Офісу Генерального прокурора України

м. Київ, Україна

У системі суб'єктів протидії та запобігання вчинення засудженими в місцях несвободи нового злочину по праву посідає основне місце Державна кримінально-виконавча служба (далі – ДКВС) України, що зумовлено, у першу чергу, специфікою її завдань, щодо здійснення державної політики у сфері виконання кримінальних покарань [1].

Особливої гостроти порушеній вище проблемі надає той факт, що значний вплив на зростання вчинення засудженими в місцях несвободи нового злочину пов'язано з кримінально-протиправною поведінкою персоналу місць несвободи ДКВС України.

Для більшого розуміння важливості проблеми вважаємо за необхідне згадати дві ситуації з останніх років, що трапились у Чернігівській та Одеській областях. Перша пов'язана із вчиненням ув'язненим умисного вбивства молодшого інспектора в ДУ «Чернігівський СІЗО» (2017). Подібна ситуація, але із гіршими наслідками, трапилася на території ДУ «Одеський СІЗО» (2019), де було вчинено умисне вбивство із розчленуванням жінки-інспектора [2].

З огляду на визнання необхідності поглиблення євроінтеграційних процесів у всіх сферах суспільного життя значного поширення в практичній діяльності ДКВС України набуло співробітництво з міжнародними організаціями, яке сьогодні являється одним із важливих напрямів її діяльності, що окремо задекларовано в ст. 5 Закону України «Про Державну кримінально-виконавчу службу України» [3].

Позитивний ефект міжнародного співробітництва в пенітенціарній сфері, як елемента кримінально-виконавчих засад діяльності ДКВС України в процесі запобігання злочинності в місцях несвободи було засвідчено й за результатами проведеного нами анкетування практичних працівників ДКВС України, на чому схвально наголосили 80,4% опитаних нами респондентів.

Впровадження зарубіжного досвіду, за словами М. С. Пузирьова, є однією зі складових міжнародного співробітництва ДКВС України

[4, с. 56], що знайшло свого окремого підтвердження і в положеннях Стратегії реформування пенітенціарної системи на період до 2026 року, затвердженого Розпорядженням КМУ від 16 грудня 2022 р. № 1153-р. Так, у Розділі II, якої, з поміж іншого констатовано, що «інфраструктура пенітенціарної системи і до війни не відповідала міжнародним стандартам [5].

Саме тому, на нашу думку, досить логічною являється пропозиція автора проекту Національної програми трансформації Кримінально-виконавчої системи в Пенітенціарну систему України – професора І. Г. Богатирьова, щодо виділення у окремий розділ міжнародного співробітництва при виконанні Національної програми трансформації Кримінально-виконавчої системи в Пенітенціарну систему України, що за словами її автора повинно міститиме наступні положення:

– «міжнародне співробітництво в пенітенціарній сфері спрямовується на підвищення ефективності та науково-технічного рівня виконання Національної програми трансформації Кримінально-виконавчої системи в Пенітенціарну систему України;

– із цією метою до виконання окремих завдань (проектів) Національної програми трансформації Кримінально-виконавчої системи в Пенітенціарну систему України можуть залучатися іноземні юридичні та фізичні особи, іноземні інвестиції;

– держава розвиває й підтримує всі форми міжнародного співробітництва в пенітенціарній сфері, які не суперечать законодавству та державним інтересам України» [6, с. 11].

Як бачимо ДКВС України є самостійним виконавчим органом державного управління, який наділений владними повноваженнями, за допомогою яких забезпечується державна політика у сфері виконання кримінальних покарань.

Разом з тим до сьогодні залишається не вирішеними ряд питань, що надзвичайно ускладнюють досягнення завдань виправлення і ресоціалізації засуджених, зменшення кількості вчинених в місцях несвободи не тільки повторних кримінальних правопорушень, а й тяжких і особливо тяжких злочинів і надзвичайних подій, що як наслідок вкрай негативно впливають на процес запобігання злочинності в місцях несвободи.

Література:

1. Про Державну кримінально-виконавчу службу України Закон України від 23.06.2005 № 2713-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2713-15#Text>

2. Звіряче вбивство із розчленуванням жінки-інспектора в одеському СІЗО: суд переглянув відеозапис слідчого експерименту.

УНІАН: інформаційне агентство. URL: <https://www.unian.ua/society/10362297-zviryache-vbivstvo-iz-rozchlenuvannyam-zhinki-inspektora-v-odeskomu-sizo-sud-pereglyanuv-videozapis-slidchogo-eksperimentu.html>

3. Про Державну кримінально-виконавчу службу України Закон України від 23.06.2005 № 2713-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2713-15#Text>

4. Пузирьов М. С. Реалізація виправними колоніями принципу диференціації та індивідуалізації виконання покарання у виді позбавлення волі на певний строк : монографія / за наук. ред. д-ра юрид. наук, проф. І. Г. Богатирьова. Київ : ВД «Дакор», 2014. 300 с.

5. Про схвалення Стратегії реформування пенітенціарної системи на період до 2026 року та затвердження операційного плану її реалізації у 2022-2024 роках Розпорядження Кабінету Міністрів України; Стратегія, План від 16.12.2022 № 1153-р URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1153-2022-%D1%80#Text>

6. Богатирьов І. Національна програма трансформації Кримінально-виконавчої системи в Пенітенціарну систему України: проект. *Юридичний вісник України*. 2020. № 3 (1280). С. 11

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-462-0-9>

ФУНКЦІОНУВАННЯ В УКРАЇНІ ПЕНІТЕНЦІАРНИХ ТАБОРІВ ДЛЯ ВІЙСЬКОВОПОЛОНЕНИХ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ

Богатирьов Іван Григорович

*доктор юридичних наук, професор,
заслужений діяч науки і техніки України,
професор кафедри права та правоохоронної діяльності
Державний університет «Житомирська політехніка»
м. Житомир, Україна*

Серед актуальних питань реформування кримінально-виконавчої системи України та її трансформації в пенітенціарну систему починаючи з 2022 року на порядок денний вийшла проблема створення в Україні пенітенціарних таборів для військовослужбовців російської федерації. Звичайно війна, яку веде держава агресор р.ф. проти України – це болочка проблема для всього населення України, більше того багато військових Збройних сил України на даний час перебувають у полоні р.ф.